

Delårsrapport med prognos 1, 2019

Gymnasienämnden

Beslutad av Gymnasienämnden, den 17 maj 2019, § 128

Innehåll

1	Förslag till beslut.....	3
2	Förvaltningschefens bedömning och analys	4
2.1	Förvaltningschefens analys av verksamhetens resultat	4
2.2	Framåtblick	4
3	Delårsresultat och prognos 1 för år 2019.....	6
3.1	Ekonomi	6
4	Analysunderlag.....	9
4.1	Resultat – Ekonomi.....	9
4.2	Intäcks- och kostnadsutveckling	10
4.3	Verksamheternas ekonomiska resultat.....	11
4.4	Investeringar	11

1 Förslag till beslut

Förvaltningen har sammanställt en delårsrapport med prognos som innehåller analys av ekonomiskt utfall till och med april samt prognos för helår 2019.

Inför budgetåret minskades Gymnasienämndens budgettram med 6 237tkr i effektiviseringskrav, effektiviseringskravet kommer inte att klaras.

Nämnden har till och med april månad förbrukat 102% av budgetramen för samma period. Utifrån ekonomiskt utfall till och med april samt bedömda förändringar under resten av året prognostiserats utfall för året visa en avvikelse mot budget med -15,2 mnkr. Av det prognostiserade utfallet utgörs -3,9 mnkr av prognostiserade omställningskostnader.

Förvaltningens förslag till Gymnasienämnden

1. Gymnasienämnden fastställer delårsrapport med prognos 1 för 2019.
2. Delårsrapporten överlämnas till Programnämnd barn och utbildning för vidare hantering.

2 Förvaltningschefens bedömning och analys

2.1 Förvaltningschefens analys av verksamhetens resultat

Utifrån ekonomiskt utfall till och med april samt bedömda förändringar under resten av året prognostiseras en avvikelse mot budget för 2019 med -15,2 mnkr.

Gymnasienämnden har dragits med underskott under flera år och vidtagit ett antal åtgärder för att nå ekonomi i balans. Det är mycket positivt att verksamheterna har kunnat bibehålla goda resultat och samtidigt minska underskottet. I årsredovisningen för 2018 noterades att nämnden trots en ytterst liten budgetavvikelse inte har en ekonomi i balans och att det faktiska underskottet i verksamheterna låg närmare de -17,6 mkr som prognosticerades i andra delårsrapporten 2018. I det perspektivet kan konstateras att nämnden fortsätter att minska underskottet, i synnerhet om man också beaktar att nämndens budgetram minskades inför 2019 med -6,2 mnkr i och med effektiviseringskravet samt att budgetjustering från programnämnden inför delåret minskade nämndens ram med ytterligare -3,1 mnkr. Det är problematiskt att arbetet mot ekonomi i balans tar tid men uthållighet och långsiktighet är samtidigt förutsättningar för att inte allvarligt riskera att reducera måluppfyllelsen. Vissa av de mer strukturella åtgärder som vidtas, såsom förändringar av utbildningsorganisationen som nu görs mer metodiskt och systematiskt, ger inte full effekt förrän efter flera år eftersom de inte kan verkställas förrän befintliga elever gått klart sin utbildning.

Den faktor som starkast påverkar ekonomin under innevarande år är nettoförändringen av antalet elever till hösten och fördelningen av elever mellan olika program eftersom intäkterna per elev varierar stort. Nuvarande prognos inkluderar den preliminära antagningsstatistiken för året vilken visar minskning av elever på program med högre elevpeng och ökning av elever på program med lägre elevpeng. Det är generellt sett högre söktryck till teoretiska utbildningar med relativt sett låg elevpeng och lägre söktryck till praktiska utbildningar med högre elevpeng.

2.2 Framåtblick

Örebro kommuns gymnasieskolor står sig väl i jämförelse med andra utbildningsanordnare, till exempel inom R9-nätverket, och har de senaste åren haft en stabilt hög nivå när det gäller måluppfyllelse. Nämnden har dock inte klarat att nå en ekonomi i balans. Att kommunen nu står inför en elevökning innebär både utmaningar och möjligheter.

Utmaningarna består i övrigt bland annat av att anpassa utbildningsorganisationen utifrån förväntad elevökning för att så många elever som möjligt ska få sitt förstahandsval och att kommunen samtidigt utökar de program som tillgodoser arbetsmarknadens behov av kompetens. Som exempel kan nämnas att prognoser över framtida behov lyfter yrken inom bygg och anläggning, elteknik, VVS, fordon och transport, restaurang och livsmedel samt inom vård och omsorg. Inom några av de utbildningsvägar som leder till de efterfrågade yrken som nämns ovan finns idag en viss kapacitet att ta emot fler elever. Förutom utmaningen i att anpassa utbildningsorganisationen efter detta finns också en utmaning i att anpassa lokalutnyttjandet. En viss överkapacitet finns idag i kommunens gymnasieskolor, utmaningen blir att hitta funktionella sätt att nyttja denna kapacitet samt att hitta resurseffektiva alternativ för möjlig expansion.

Gymnasieskolans viktigaste uppdrag är att öka genomströmningen, det vill säga andel elever som tar sin examen på tre respektive fyra år. Örebro kommun har i dagsläget en högre genomströmning, både på tre respektive fyra år, i jämförelse med riket totalt. Nämnden ser framförallt två faktorer som kommer att påverka detta arbete under de kommande åren. Antalet elever från grundskolan som saknar behörighet till studier på ett nationellt gymnasieprogram ökar. Det innebär ökat antal elever på gymnasiets introduktionsprogram och därmed en längre genomströmningstakt. Det är också så att meritvärdet för eleverna från grundskolan sjunker vilket till största sannolikhet innebär mer extra anpassningar och särskilt stöd för att eleverna ska lyckas nå målen för sin gymnasieutbildning.

Utöver fortsatt arbete för ekonomi i balans från nämndens sida behövs centrala ställningstaganden i budgetprocesser och ekonomistyrning bland annat gällande finansieringsnivåer i relation till ambitioner och utbildningsutbud samt ekonomiska incitament för driftsnämnderna.

3 Delårsresultat och prognos 1 för år 2019

3.1 Ekonomi

Förvaltningen har sammanställt en delårsrapport med prognos som innehåller analys av ekonomiskt utfall till och med april samt prognos för helår 2019.

Inför budgetåret minskades Gymnasienämndens budgetram med 6 237 tkr i effektiviseringskrav, effektiviseringskravet kommer inte att klaras.

Nämnden har till och med april månad förbrukat 102% av budgetramen för samma period. Utifrån ekonomiskt utfall till och med april samt bedömda förändringar under resten av året prognostiseras utfall för året visa en avvikelse mot budget med -15,2 mnkr. Av det prognostiserade utfallet utgörs -3,9 mnkr av prognostiserade omställningskostnader.

Tydligt likt tidigare år är att gymnasieprogram med låga elevantal har svårt att nå ekonomi i balans, detta då budget är beroende på antal elever men kostnaderna kopplade till antal klasser. Det tar också tid att ställa om en organisation och därmed svårt att få effekt genom minskade kostnader samma år som ett elevtapp uppstår. Förväntade elevförändringar till hösten har tagits i beaktan i prognosen för helåret.

Under 2018 vidtogs flera åtgärder i syfte att arbete mot en ekonomi i balans. Ett exempel är likriktning av 1-till-1 enheter till eleverna som sänkte kapitalkostnaderna och kommer att ha positiv ekonomisk effekt på utvecklingen av kapitalkostnader i ytterligare två år då likriktningen kommer att ha slagit igenom på alla årskullar. Det genomfördes också en översyn av resursanvändningen och resultaten av denna översyn har under 2019 används som stöd för rektorer med ekonomisk obalans för att hitta åtgärder som kan effektivisera resursanvändandet.

Hösten 2018 togs också beslut om dimensionering för samtliga program inom det reguljära gymnasiet, för vissa program stämmer preliminära söksiffror till höstterminen väl med den organisation som planerats baserat på dimensioneringsbesluten. För andra program kommer ytterligare ställningstaganden behöva göras baserat på förändring i söktryck.

Från och med januari 2019 justerades elevpengen från för inriktningen anläggningsmaskin inom Byggprogrammet samt för Samhällsvetenskapliga programmet för elever med högfungerande autism från programnämnden vilket ger dessa inriktningar bättre förutsättningar att nå en ekonomi i balans vilket också syns i prognosen för 2019 jämfört med bokslut 2018.

Sammantaget visar alltså prognosen att nämnden vidtagit åtgärder mot en ekonomi i balans samt att dessa får effekt. Detta blir särskilt tydligt när man beaktar att nämndens budgetram minskades inför 2019 med -6,2 mnkr i och med effektiviseringskravet samt att budgetjustering från programnämnden inför delåret minskade nämndens ram med ytterligare -3,1 mnkr. Givet den ekonomiska problematik som förelåg främst inom de reguljära programmen under 2018 så visar prognosen i denna rapport på steg i rätt riktning.

Omfattningen av det underskott som ändå prognostiseras är så pass omfattande att det skulle krävas stora nedskärningar i personalstaten vilket ger liten eller ingen utgiftseffekt innevarande år och medför allvarlig risk för att måluppfyllelsen i verksamheten sjunker.

För största möjliga kommunnytta behöver överväganden göras i samarbete med programnämnden då effekt av vissa potentiella åtgärder tillfaller programnämnd och effekt av andra åtgärder tillfaller driftsnämnden.

Nämndens planeringsreserv uppgår till 500 tkr, per delår 1 finns inga planerade insatser som ska finansieras från denna reserv.

Investeringsutrymmet för gymnasienämnden uppgår 2019 till 11 465tkr. Till och med april har 470tkr utnyttjats. Inköp av elevdatorer som utgör mer än hälften av planerade investeringar görs nästan uteslutande inför höstterminen.

Enheter med underskott:

Karolinska gymnasiet

Prognostiserat underskott är i all väsentlighet hänförligt till Natur- och Samhällsvetarprogrammet. Båda programmen har haft en problematisk ekonomisk situation i flera år, arbete med att se över resursanvändning pågår och planering för att minska personalkostnaderna pågår.

Kvinnersta gymnasiet

Inför 2018 och 2019 har elevpeng för skolans program justerats vilket gett förutsättningar för en ekonomi i balans givet jämnt elevflöde. Vid elevavstämning i februari kan dock elevminskning och därmed minskad budget konstateras. Ytterligare elevminskning väntas till hösten. Strategiskt arbete för att se över möjlig påverkan på programmets framtida attraktivitet är påbörjat av nämnden.

Rudbecksgymnasiet

Prognostiserat underskott uppgår till -4,9 mnkr. -3,1 mnkr av detta är hänförligt till International Baccalaureate som har låga elevantal inom programmet och prognostiserar elevtapp även till höstterminen vilket försvårar den ekonomiska situationen som programmet befann sig i sedan tidigare år ytterligare. Styrning av kursplan hindrar effektivisering på kostnadssidan i den utsträckning som skulle krävas för att kunna nå en ekonomi i balans med nuvarande elevantal och elevpeng.

Även Naturprogrammet prognostiserar underskott. Programmet har viss överbemanning för att hantera pensionsavgång och föräldradedighet på bästa sätt. Resursanvändning kopplat till undervisning och stöd är under översyn och åtgärder planeras. Beslut om att stänga en inriktning inom Naturprogrammet togs av nämnden under 2018 att stänga en inriktning med låga elevantal vilket på sikt kommer att underlätta arbetet för att effektivisera resursanvändandet.

Även övriga program på skolan prognostiserar mindre underskott. Arbete mot ekonomi i balans pågår och bland annat har övergripande kostnader på skolan har setts över sedan föregående år och åtgärder har vidtagits motsvarande kostnadsminskningar på ca 2 mnkr. Ytterligare åtgärder är planerade som kommer att börja gälla från hösten 2019.

Virginska gymnasiet

Prognostiserad negativ avvikelse mot budget på -2,9 mnkr. -1,1 mnkr av detta är hänförligt till Idrottsprogrammen som haft en problematisk ekonomisk situation i flera år. Åtgärder för effektivare resursanvändning har vidtagits och planeras fortsätta både avseende personalen i samband med elevökningen de senaste åren som också planeras fortsätta även till höstterminen 2019, men även kopplat till övriga kostnader.

Även Restaurang- och livsmedelsprogrammet prognostiserar underskott likt föregående år. Planerade åtgärder för att minska personalkostnaderna finns och arbete pågår för att effektivisera resursanvändningen. Minskat elevantal och därmed minskad budget baserat på elevavstämning i februari 2019 har försvårat den ekonomiska situationen.

Tullängsgymnasiet

Prognostiserar en negativ avvikelse mot budget på -3,3 mnkr. -1,2 mnkr av detta är hänförligt till byggprogrammet som haft en problematisk ekonomisk situation i flera år. Åtgärder för att

nå en ekonomi i balans har vidtagits men nettoeffekten har hittills uteblivit på grund av elevminskning både tidigare år och även per elevavstämning i februari 2019. Även teknikprogrammet prognostiserar en negativ avvikelse på -1,4 mnkr på grund av viss elevminskning höstterminen 2018 och även vid elevavstämning i februari 2019 men också på grund av extraanpassningar för elev med stora behov.

Introduktionsenheten, Virginska

Inför 2019 beslutade programnämnden om en höjd elevpeng för elever på Samhällsprogrammet för elever med högfungerande autism. Detta har bidragit till en förbättrad ekonomi för enheten, ytterligare höjning behövs dock för att motsvara kostnaderna för att bedriva programmet. Prognostiserad elevökning till hösten och flera planerade pensionsavgångar finns där rekrytering har gjorts för att undvika glapp i personalgruppen.

Riksgymnasiet

Riksgymnasiet prognostiserar en negativ avvikelse mot budget. Detta beror nästan helt på omställningskostnader. Även förändringar i fördelning av lärare som tidigare delats mellan flera enheter ökar kostnaderna och bidrar något till prognostiserad negativ avvikelse mot budget.

Förvaltningsledning

Den del av effektiviseringskravet som inte var aviserat innan årets ingång utan tillkom i samband med budgetbeslut i programnämnden har inte fördelats ut i gymnasienämndens resursfördelningsmodell utan behövs i förvaltningsledningens budget för att om möjligt fördelas ut genom specifika åtgärder under året. Då de flesta enheter inom nämndens verksamhet har en tuff ekonomisk situation har inga sådana åtgärder utöver det arbete som pågår för att nå en ekonomi i balans kunnat identifieras hittills. Därför prognostiserar förvaltningsledningen att göra underskott på helåret.

4 Analysunderlag

4.1 Resultat – Ekonomi

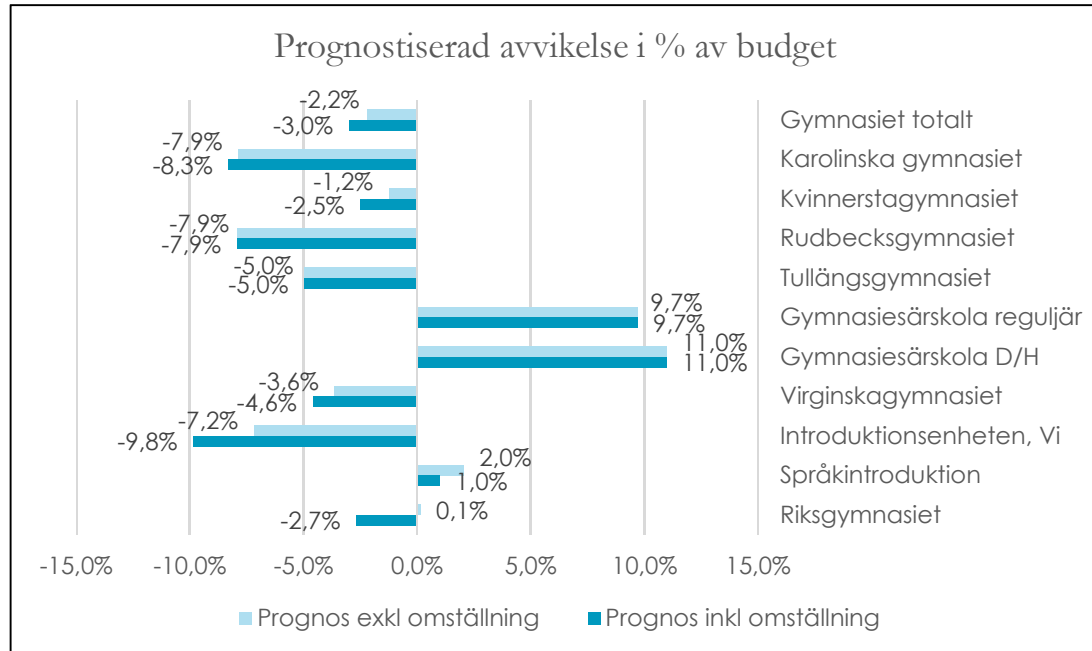
I tabell nedan framgår förbrukning av budget för perioden januari – april samt helårsprognosen på en övergripande nivå.

Enhet, belopp i tkr	2018 Bokslut	2019 Utfall jan - apr	2019 Budget jan - apr	Förbr i %	2019 Budget	2019 Prognos 1	Avvikelse budget - prognos
Karolinska gymnasiet	-66 400	-26 014	-23 504	111%	-59 275	-64 188	-4 913
Kvinnerstagsgymnasiet	-33 104	-11 911	-11 944	100%	-31 787	-32 580	-792
Rudbecksgymnasiet	-66 514	-25 096	-24 163	104%	-60 983	-65 805	-4 822
Tullängsgymnasiet	-73 798	-28 247	-26 673	106%	-67 341	-70 680	-3 339
Gymnasiesärskola reguljär	-24 724	-10 304	-11 312	91%	-30 877	-27 887	2 990
Gymnasiesärskola D/H	-26 718	-11 102	-11 662	95%	-31 188	-27 773	3 416
Virginskagymnasiet	-69 152	-25 290	-24 860	102%	-63 155	-66 054	-2 899
Introduktionsenheten Virginska	-22 168	-7 972	-7 851	102%	-20 085	-22 062	-1 977
Språkintrouktion	-32 533	-11 783	-13 120	90%	-33 872	-33 540	332
Riksgymnasiet	-60 038	-28 636	-27 702	103%	-70 630	-72 520	-1 890
Nämnd	-829	-330	-281	117%	-842	-842	0
Psykologstöd	-1 381	-1 744	-581	300%	-1 743	-1 743	0
Gemensamt förvaltningsledning	-34 072	-12 178	-12 411	98%	-36 307	-37 624	-1 317
Planeringsreserv	-100	0	-167	0%	-500	-500	0
Nettokostnad	-511 532	-200 606	-196 231	102%	-508 585	-523 798	-15 213

Enhet, belopp i tkr	2019 Avvikelse budget - prognos	varav omställning	Prognos exkl. omställning
Karolinska gymnasiet	-4 913	-255	-4 658
Kvinnerstagsgymnasiet	-792	-402	-390
Rudbecksgymnasiet	-4 822	0	-4 822
Tullängsgymnasiet	-3 339	0	-3 339
Gymnasiesärskola reguljär	2 990	0	2 990
Gymnasiesärskola D/H	3 416	0	3 416
Virginskagymnasiet	-2 899	-611	-2 288
Introduktionsenheten, Vi	-1 977	-539	-1 438
Språkintrouktion	332	-359	691
Riksgymnasiet	-1 890	-1 732	-158
Gemensamt	-1 317	0	-1 317
Nettokostnad	-15 213	-3 898	-11 315

Personalkostnaderna utgör ca 93% av totala kostnader på gymnasiet och för att minska kostnaderna och komma till bukt med det fleråriga underskottet på gymnasiet så är detta en högst väsentlig post att jobba med. Höga omställningskostnader är en följd av personalminskningar i verksamheten. I tabell ovan redovisas prognostiserad omställningskostnad därför i egen kolumn. I budget inkluderas ej kostnader för personal i omställning. Utfall avseende omställningskostnaderna på helår kan öka om fler personer sätts i

omställning som följd av arbetet mot en ekonomi i balans, arbete pågår också för att personer i omställning ska hitta nya placeringar, är detta arbete framgångsrikt kan utfallet bli lägre än prognostiserat.

Ovan diagram visar prognostiserad avvikelse i % av budget. Det visar att gymnasienämnden som helhet prognostiserar en avvikelse på -2,2% exklusive omställning och -3% inklusive omställning, samt vilka enheter som har störst ekonomisk problematik i relation till sin budgetomslutning.

4.2 Intäkts- och kostnadsutveckling

Kontogrupp	2018 Bokslut	2018 Budget	2018 Utfall jan - april	2018 Förbr %	2019 Budget	2019 Utfall jan - april	2019 Förbr%	2019 Prognos 1	Avvikelse budget - prognos
Intäkter	124 277	130 507	40 574	31%	137 705	41 451	30%	122 281	-15 423
Personalkostnader	-464 844	-461 392	-175 934	38%	-466 651	-184 376	40%	-466 508	143
Kapitalkostnader	-20 139	-19 534	-6 927	35%	-17 860	-6 386	36%	-17 857	3
Övriga kostnader	-150 825	-160 253	-47 506	30%	-161 779	-51 295	32%	-161 715	64
Netto	-511 532	-510 672	-189 792	37%	-508 585	-200 606	39%	-523 798	-15 213

Tabell ovan visar att nettoutfallet för perioden januari till och med april 2019 är 10,8 mnkr högre än utfallet för samma period föregående år. Även förbrukningen i % är per april något högre 2019 än 2018. Personalkostnaderna som är den största kostnadsposten har ökat både avseende utfall till och med april samt i förbrukning av % detta beror delvis på att enheter som föregående år hade vakanser och lämnade överskott nu rekryterat personal till de vakanta tjänsterna. Kostnaden för att behålla samma personal ökar också med årlig lönerrevision. Avseende kapitalkostnader syns både avseende utfall till och med april samt i helårsprognosen att de åtgärder som vidtagits tidigare år för att minska denna kostnadspost har fortsatt effekt.

4.3 Verksamheternas ekonomiska resultat

Verksamhet, belopp i tkr	2018 Bokslut	2019 Budget	2019 Utfall jan - april	Förbrukning %	2019 Prognos 1	Avvikelse budget - prognos
Politisk verksamhet	-829	-842	-330	39%	-842	0
Fritidsverksamhet*	-1 983	-2 900	-697	24%	-2 820	80
Gymnasieskola	-458 978	-442 239	-179 006	40%	-463 938	-21 699
Gymnasiesärskola	-38 002	-49 649	-15 981	32%	-43 154	6 495
Kommunal Vuxenutbildning	2 177	-64	-31	49%	-64	0
Boende**	-13 917	-12 890	-4 561	35%	-12 980	-90
Nettokostnad	-511 532	-508 585	-200 606	39%	-523 798	-15 213

*Fritidsverksamheten inom Riksgymnasiet med Café 019, finansieras med statsbidrag

**Boende för Riksgymnasiesärskolan för döva/hörselskadade, extern finansiering

4.4 Investeringar

Investeringar – inventarier

Objekt belopp i tkr	Budget 2019	Varav överfört från 2018	Utfall jan - april	Prognos 1
IT, 1–1 datorer	6 960		10	6 960
Övriga inventarieinvesteringar	4 505		460	4 505
Totalt	11 465	0	470	11 465

Inköp av elevdatorer görs nästan uteslutande inför höstterminen.